Genç Umutların ve Hayallerin Üzerinden
"YKS Eşitsizliği" Geçti!

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1. Ulusal Eğitimde Eşitsiz Hazırlıklı Eşit Sınav (!) YKS
YKS nedir? YKS, üniversiteye girişte YGS ve LYS yerine gelen Yükseköğretim Kurumları Sınavıdır.

YKS ne zaman başladı? 2017-2018 eğitim öğretim yılı ile uygulanmaya başlanan ve her yıl yapılan ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sınavı ÖSYM tarafından yapılıyor.

YKS kapsamı nelerden oluşuyor? YKS ile 3 ayrı oturumdan oluşan kapsamlı soruları cevaplayarak başarı aramaktadır. Bu oturumlar; (1) Temel Yeterlilik Testi (TYT), (2) Alan Yeterlilik Testi (AYT) ve (3) Yabancı Dil Testi (YDT) olarak uygulanmaktadır.

2.YKS Eski İlgi ve Rağbetinden Uzak!
Son 4 yılın verilerine bakılınca YKS'nin eski ilgi ve rağbetinde olmadığı gözleniyor.
2023 Yılında; 3.5 milyon barajı aşıldı.
2024 Yılında; 3.1. milyon
2025 Yılında; 2.5 milyon ve
2026 yılında; 2 milyon 425 bin 560 adayın YKS için başvurduğu görülüyor.

Bu sayısal görünümle seyreden başvuru grafiği, 2026 yılında son 4 yılın en düşük seviyesine gerilemiş durumda bulunuyor.

Sınavın farklı aşamalarına bakıldığında;
TYT-Temel Yeterlilik Testine 2 milyon 425 bin 560 aday,
AYT-Alan Yeterlilik Testine 1 milyon 628 bin 200 aday ve
DYT-Dil Yeterlilik Testine ise 203 bin 679 adayın katılım sağladığı görülüyor (ÖSYM,2026).

Bu sayısal verilere göre; adayların testlere katılım oranlarının kendi hedefleri doğrultusunda farklılaştığı, Üniversiteye geçişin ilk ve zorunlu adımı olan TYT oturumuna adayların tümünün katıldığı, AYT'ne lisans programlarını planlayan öğrencilerin girdiği, dil puanıyla tercih yapacak olan öğrencilerin ise YDT'ne katıldığı gözlendi.

3.YKS'ye Hazırlıkta Sosyo-Ekonomik Eşitsizlikler
Gezegenin ve Türkiye coğrafyasının herkese ve her canlıya yetebilecek kaynakları bir lehine daha çok kazanç elde etmesi için kullanılır olması doğrudan sosyo-ekonomik dolayısıyla da eğitsel eşitsizlikleri artırmaya devam etmektedir.
Çünkü ailelerin;

- Sosyo-ekonomik durumu,
- Eğitim düzeyi,
- Coğrafi bölgesel farklılıklar ve
- Topoğrafik konumlardaki farklılıklardan kaynaklanan sorunlar sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel eşitsizlikleri daha artırmakta; geniş halk kitleleri, ulusal gelir dağılımından emekleri ve konumları bağlamlı yararlana-ma-maktadır.

Bu reel durumda; YKS'ye ilgi ve rağbet açısından gözle görünür somut bir gerileme yaşanıyor.

Çünkü;

- Türkiye Eğitim Coğrafyasında uygulanan kamusal eğitimi her geçen gün örseleniyor.
- Özel-paralı eğitim-öğretim okulları güçleniyor.
- Parası olan çocuğun okuduğu olmayanın ise su, limon, kağıt mendil ve mısır sattığı trajidramatik eşitsizlik derinleşiyor.
- Çok yönlü derinleşen eşitsizlikler içinde YKS kuşağındaki genç bireyler sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel zayıflıklarla yaşamak ve eğitimde sözde eşit (!) bir yarışa girmekle karşı karşıya bırakılıyor.

  Oysa; paralı eğitimle kamusal alanda öğrenim gören genç bireyler arasında özellikle YKS sürecine hazırlanırken; eşitsiz koşullar somutlanıyor. Özel dersler ve özel kurslarla hazırlananlar lehine sosyal, eğitsel ve kültürel eşitsizlikler Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda eğitim adaletini lekeliyor.

Kamuyu küçültmekle böbürlenerek özelleştirmeyi güzelleyen yeni özneli tutucu, yayılmacı ve kuşatmacı reel politikalar ulusal eğitimde "Ben hazırlayamıyorum, herkes YKS hazırlığını kendi yapsın" yaklaşımında olması da her öğrencinin YKS sürecine eşitsiz hazırlanmasına neden olmuştur.

4.YKS Bitti Kel Göründü!

Türkiye giderek yaşlanan ama; genç nüfus hazinesine de sahip bir ülke olarak; Genç umutlar ve hayallerin üzerinden 20-21 Haziran'da sözde eşit YKS geçti.

Sınava giriş koşulları hazırlık yönüyle her genç birey için aynı eşit ortamları ve süreçleri vermedi. Çünkü; YKS hazırlığının önemli ayaklarında olan Lise 12. Sınıftaki öğrenciler okul ve okul dışı destek yani kursa katılma ve özel öğretmenden dersler alma gibi paraya dayalı YKS için hazırlık koşullarından eşitçe yararlanmadı.

Her öğrencinin YKS hazırlıkları Türkiye'nin coğrafyasında sosyo-ekonomik ve sosyo kültürel bağlamında farklı olanakları gündeme getirdi. Sınava hazırlanma eşitsiz eğitsel olanaklarla yapıldı.

Aslında, kamusal eğitimin, en yumuşak karınlarından olan YKS gibi ulusal ölçekte büyük bir sınava çocuklarının sadece okuldaki derslerle hazırlanamayacağı gerçeği başta eğitim bilimciler ve aileler olmak üzere toplumun ilgili tüm kesimlerince ortak kabul gören travmatik bir durumdur.

Geçtiğimiz yıllarda sınava hazırlıkta olan Lise 12.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ikinci dönem yani bahar önemi okula devamlarının aranmaması da ulusal eğitimin, "Ben hazırlayamıyorum, herkes YKS hazırlığını kendi yapsın" halli kötü karnesinin açık itirafıydı.

5.Sözün Sonunda; Sosyal Devlet ve YKS

Sosyal devletin temel işlevi, Bir Kurum olarak sosyal eğitimle okulu bir yaşam haline getirmektir.
Şu sınav bu sınav yarışını rekabetçi paralı eğitimle tetiklemek "Kamusal Eğitim" özleminde olan bir devletin işlevi, rolü, işi ve aşı asla olmamalıdır.

Kaynak

ÖSYM, (2026).YKS İstatistikleri ve Sonuçları. www.ösym.gov.tr. 21.07.2026.

Etiksel Gerekçe ve İlke

Burada yer verilen görüşlerde herhangi bir intihal ve manipülasyon yapılmadığından, yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi

e-posta-1: mkara@gazi.edu.tr
e-posta-2: mustafakaraagacli80@gmail.com
Web-1 : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web-2 :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID :https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji ve güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Konuk yazarlığı-1 :www.bcp.org.tr
Konuk yazarlığı-2 :www.derslerdergisi.comr
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook-1 :Kirizma
Facebook-2 :Mustafa Karaağaçlı
X :M_Karaagacli_
İnstagram :mustafakaraagacli1
Youtube kanalı:http://www.akademikada.youtube.com/@